

Dokument s plenarne sjednice

B9-0325/2023

5.7.2023

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjave potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika
Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o stanju u Libanonu
(2023/2742(RSP))

**Mounir Satouri, Tineke Strik, Nicolae Ștefănuță, Erik Marquardt,
Francisco Guerreiro, Margrete Auken, Hannah Neumann, Ignazio
Corrao, Jakop G. Dalunde**
u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

**Rezolucija Europskog parlamenta o stanju u Libanonu
(2023/2742(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Libanonu,
 - uzimajući u obzir Euro-mediteranski sporazum o pridruživanju između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Libanonske Republike, s druge strane¹,
 - uzimajući u obzir završno izvješće misije Europske unije za promatranje izbora u Libanonu 2022.,
 - uzimajući u obzir izjavu potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Josepa Borrella od 1. studenoga 2022. o političkoj situaciji u Libanonu,
 - uzimajući u obzir odluku Europskog vijeća od 26. srpnja 2022. o jednogodišnjem produljenju okvira EU-a za ciljane sankcije,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da Libanon prolazi kroz razornu ekonomsku, financijsku, socijalnu i političku krizu koja uzrokuje veliku štetu i gubitke za njegovo stanovništvo; budući da se BDP od 2018. smanjio za gotovo 40 %, čime su izgubljene godine gospodarskog rasta; budući da je libanonska funta izgubila čak 98 % svoje vrijednosti od kraja 2019.; budući da većina libanonskog stanovništva sada živi u siromaštvu i da vlasti ne jamče svima pravo na primjeren životni standard, uključujući pravo na hranu;
- B. budući da Libanon ima dinamično civilno društvo i da se brojni aktivisti, vođe zajednice, članovi akademske zajednice, umjetnici i skupine mladih širom zemlje zalažu za promjene i reforme;
- C. budući da je mandat predsjednika Aouna istekao 31. listopada 2022.; budući da je u lipnju 2023. Najib Mikati ponovno imenovan premijerom tehničke vlade do formiranja nove vlade; budući da predsjedništvo Libanona još nije imenovano ni nakon 12 krugova glasovanja u parlamentu i da se zbog toga ne može formirati nova vlada niti razriješiti politički zastoje; budući da je organizacija Hezbolah u libanonskom parlamentu u više navrata blokirala zaključenje glasovanja u parlamentu odlaskom nakon prvog kruga, čime je onemogućila kvorum za drugi krug glasovanja;
- D. budući da su općinski izbori koji su se trebali održati do 31. svibnja 2023. odgođeni već drugu godinu zaredom;
- E. budući da je protiv Riada Salameha, guvernera libanonske središnje banke, proveden

¹ SL L 143, 30.5.2006., str. 2.

niz sudskih istraga u Libanonu i u inozemstvu, među ostalim u šest europskih zemalja, zbog optužbi za prijevare, pranje novca i nezakonito bogaćenje; budući da su u svibnju 2023. Francuska i Njemačka izdale međunarodne uhiđbene naloge za guvernera libanonske središnje banke Riada Salameha; budući da je pravosudno izaslanstvo s predstavnicima iz Francuske, Njemačke i Luksemburga u siječnju 2023. pokrenulo istragu o aktivnostima libanonske središnje banke i njezina guvernera; budući da je Eurojust 28. ožujka 2022. potvrdio da su francuska, njemačka i luksemburška tijela oduzela i zamrznula imovinu Riada Salameha u vrijednosti od 120 milijuna EUR; budući da Riad Salameh odbija priznati protupravne radnje i podnijeti ostavku; budući da mandat Riada Salameha istječe u srpnju 2023.;

- F. budući da gotovo tri godine nakon eksplozije u bejrutskoj luci u kolovozu 2020. još uvijek nije bilo većih uhićenja odgovornih osoba i da nije uspostavljen dijalog s obiteljima žrtava niti su im upućene isprike ni isplaćene naknade, dok su lokalne istrage dvaju uzastopnih glavnih istražitelja bile neuspješne zbog aktivnog upletanja političkih aktera i libanonskog pravosuđa; budući da je istražni sudac Tarek Bitar uputio sudske pozive brojnim visokim dužnosnicima, uključujući direktore sigurnosnih službi, suce i bivše ministre, te da su mnogi od njih otvoreno odbili surađivati; budući da je 25. siječnja 2023. libanonski glavni državni odvjetnik zanemario istragu i naredio oslobađanje svih osumnjičenika pritvorenih zbog katastrofalne eksplozije;
- G. budući da je u razornoj eksploziji u bejrutskoj luci u kolovozu 2020. život izgubilo 200 osoba, 6000 ih je ranjeno, a 300 000 ih je ostalo bez doma; budući da je eksploziju 2020. uzrokovala kombinacija korupcije i nemara koji su doveli do nezakonitog skladištenja 2750 tona amonijeva nitrata u luci;
- H. budući da je 7. ožujka 2023. 38 zemalja Vijeća UN-a za ljudska prava objavilo zajedničku izjavu u kojoj osuđuje ometanje domaće istrage eksplozije u bejrutskoj luci u kolovozu 2020. i u kojoj se Libanon poziva da poduzme potrebne mjere za zaštitu neovisnosti i nepristranosti pravosuđa te da osigura transparentnu i nepristranu istragu;
- I. budući da je u siječnju 2023. Visoki sud u Londonu donio prvu presudu povezanu s eksplozijom, u predmetu koji je pokrenula bejrutska odvjetnička komora u ime žrtava eksplozije, u kojoj je utvrdio da je društvo za trgovinu kemikalijama Savaro Ltd. odgovorno za smrt, tjelesne ozljede i imovinsku štetu žrtava;
- J. budući da su 15. svibnja 2022. u Libanonu održani izbori s odazivom od 49,2 %; budući da je nakon izbora u parlament ušlo 13 novih zastupnika koji zagovaraju reforme;
- K. budući da je u izvješću misije Europskog parlamenta za promatranje parlamentarnih izbora u Libanonu održanih 15. svibnja 2022. zaključeno da su kupovanjem glasova i klijentelizmom narušeni jednaki uvjeti, da su kampanju obilježili slučajevi zastrašivanja i nejednako medijsko praćenje te da mnoge libanonske institucije nisu imale dostatna financijska sredstva za obavljanje svojih zadaća na izborima; budući da se u izvješću ističe da je u parlament izabrano samo osam od 118 žena s popisa te da su potrebne reforme za jačanje rodne ravnopravnosti i zastupljenosti žena u skladu s međunarodnim obvezama Libanona;
- L. budući da je Europsko vijeće 26. srpnja 2022. produljilo okvir za ciljane sankcije radi rješavanja situacije u Libanonu do 31. srpnja 2023.; budući da se tim okvirom predviđa

mogućnost uvođenja sankcija protiv fizičkih i pravnih osoba koje su odgovorne za podiranje demokracije ili vladavine prava u Libanonu; budući da Europsko vijeće još nije odredilo sankcije protiv fizičkih ili pravnih osoba u tom okviru;

- M. budući da se prema procjenama vlade u Libanonu nalazi oko 1,5 milijuna izbjeglica; budući da je stvarni broj izbjeglica nepoznat jer je libanonska vlada 2015. jednostrano obustavila sve nove registracije; budući da su u listopadu 2021. pri uredu Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) registrirane 882 532 izbjeglice, od kojih je 851 717 bilo iz Sirije;
- N. budući da libanonske oružane snage od 5. travnja 2023. provode diskriminatorne racije nad sirijskim izbjeglicama u cijeloj zemlji; budući da je većina izbjeglica pritvorena i deportirana na sirijsko-libanonsku granicu i predana sirijskim vlastima bez sudskog naloga, bez mogućnosti obraćanja odvjetniku ili UNHCR-u te bez prava da ospore svoju deportaciju; budući da su mnoge od tih deportiranih osoba registrirane ili poznate UNHCR-u;
- O. budući da je prema podacima Sirijske mreže za ljudska prava (SNHR) sirijski režim od 2014. proizvoljno uhitio 2504 izbjeglice koje su se vratile u Siriju, od čega je „987 osoba i dalje u pritvoru, uključujući 764 osobe za koje se sada smatra da su prisilno nestale”; budući da je sirijski režim poznat po kršenjima ljudskih prava kao što su sustavno mučenje, seksualno nasilje i prisilni nestanci; budući da Sirija i dalje nije dovoljno sigurna za povratak izbjeglica, kako je istaknulo Neovisno međunarodno istražno povjerenstvo za Sirijsku Arapsku Republiku; budući da EU ostaje pri svojem stajalištu da se povratak izbjeglica u Siriju može poticati ili olakšati tek kad bude „siguran, dobrovoljan i dostojanstven”;
1. duboko je zabrinut zbog izbijanja političke, ekonomske, financijske i socijalne krize u Libanonu, koja i dalje uzrokuje patnju stanovništva; izražava punu potporu svim ljudima pogođenima aktualnom krizom, među ostalim svim žrtvama eksplozije u kolovozu 2020. i njihovim obiteljima;
 2. osuđuje veliku ulogu prošlih i sadašnjih čelnika u produljivanju i produbljanju krize te najoštrije osuđuje kriminalni nemar koji je doveo do katastrofe koja je pogodila libanonski narod; poziva libanonski parlament, političke stranke i aktere da što prije okončaju politički zastoj u zemlji, završe predsjedničke izbore i prestanu ometati izborni postupak; poziva političke aktere u zemlji da se uključe u smislen dijalog kako bi se poduzele hitne mjere za provođenje ključnih reformi za uspostavu antikorupcijskih mjera, makroekonomske politike, neovisnog pravosuđa te uključivog zdravstvenog i obrazovnog sustava;
 3. najoštrije osuđuje činjenicu da gotovo tri godine nakon eksplozije u bejrutskoj luci politički akteri u Libanonu i dalje izbjegavaju odgovornost i aktivno ometaju rad istražnog suca Tareka Bitara tužbama i fizičkim prijetnjama te raznim tehnikama usporavanja istrage; poziva libanonske političare i visoke pravosudne dužnosnike, posebno glavnog javnog tužitelja Ghassana Oueidata, da odmah prestanu ometati rad istražnog suca, zaustave kampanju ocrnjivanja protiv njega i konstruktivno surađuju u njegovoj istrazi;
 4. žali zbog odgode općinskih izbora koji su se trebali održati do 31. svibnja 2023.; potiče

Ministarstvo unutarnjih poslova i općina da se obveže na održavanje lokalnih izbora u sljedećih šest mjeseci i da u skladu s time započne s pripremama; iako ustraje u tome da je vlada odgovorna za izdvajanje potrebnih proračunskih sredstava za održavanje lokalnih izbora, poziva Komisiju i države članice da ponude namjenska sredstva za financiranje izbora;

5. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog sve raširenije kampanje libanonskih političkih stranaka i ministara protiv izbjeglica, koje krive za pogoršanje gospodarske krize koju su sami izazvali;
6. potiče Libanon da odmah zaustavi hitne deportacije u Siriju, kojima se krši načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, te da prestane nametati diskriminirajuće mjere i poticati mržnju prema sirijskim izbjeglicama;
7. poziva Europsko vijeće i Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) da odmah izreknu sankcije protiv pojedinačnih članova libanonske političke elite koji aktivno ometaju formiranje vlade, ometaju kritične reforme ili su se nezakonito obogatili, kao i protiv fizičkih i pravnih osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava o ljudskim pravima u vezi s bejrutskom eksplozijom, uključujući aktivno ometanje pravde;
8. ponavlja svoj hitni poziv EU-u i državama članicama, osobito onima koje imaju bliske veze s Libanom, da hitno preuzmu inicijativu u Vijeću UN-a za ljudska prava kako bi se donijela rezolucija o uspostavi međunarodne, neovisne misije prikupljanja informacija o eksploziji u Bejrutu s mandatom za provođenje temeljite istrage o kršenjima i povredama ljudskih prava povezanim s eksplozijom i nacionalnoj sudskoj istrazi kao i za formuliranje preporuka o mjerama koje su potrebne kako bi se zajamčilo da se osobe odgovorne za ta kršenja i povrede izvedu pred lice pravde te za rješavanje temeljnih sustavnih propusta koji su doveli do eksplozije i neuspjeha nacionalne istrage;
9. potiče države članice EU-a da pomognu obiteljima žrtava eksplozije u bejrutskoj luci u istraživanju mogućnosti podnošenja tužbi na stranim nacionalnim sudovima i kaznenog progona političara optuženih za zlodjela pod univerzalnom nadležnošću;
10. pozdravlja istrage europskog pravosudnog izaslanstva o aktivnostima guvernera libanonske središnje banke i potiče države članice EU-a da intenziviraju istrage o imovini libanonskih dužnosnika na njihovu teritoriju;
11. ponavlja svoj poziv potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, ESVD-u i državama članicama da nastave vršiti snažan pritisak na političke predstavnike Libanona da preuzmu odgovornost i provedu reforme, među ostalim uvjetovanjem opsežne strukturne potpore stvarnim promjenama kao što su antikorupcijske mjere, transparentna javna nabava utemeljena na pravilima, makroekonomska politika, neovisno pravosuđe te uključivi zdravstveni i obrazovni sustavi;
12. poziva Komisiju i države članice da povećaju humanitarnu pomoć Libanonu s naglaskom na osnovnim javnim uslugama, kao što su zdravstvo, obrazovanje i potpora osiromašenim zajednicama, među ostalim izbjeglicama;

13. poziva EU i njegove države članice da podrže lokalne aktiviste i aktore civilnog društva u Libanonu koji podupiru humanitarni rad i rad na stabilizaciji odozdo prema gore te koji mogu provesti reforme; pohvaljuje inicijative lokalnih zajednica i civilnog društva usmjerene na uspostavu lokalnih mehanizama za pružanje pomoći, poboljšanje usluga i redefiniranje prava i odgovornosti građana i vlade;
14. smatra, iako je kontinuirana financijska potpora EU-a izbjeglicama i zajednicama domaćinima od ključne važnosti, da je potrebna mnogo veća predanost podjeli odgovornosti među državama članicama EU-a u pitanjima kao što su preseljenje, programi humanitarnog prihvata, pojednostavnjeno spajanje obitelji i fleksibilniji propisi o vizama kako bi se izbjeglicama omogućilo da traže zaštitu izvan neposrednog susjedstva;
15. izražava zabrinutost zbog brojnih slučajeva lošeg upravljanja i prijevara povezanih s projektima koje financira EU zbog nedostatka transparentnosti i nadzora, loših kriterija odabira i nadmetanja te lošeg vođenja evidencije, kao u projektu EU-a za potporu gospodarenju krutim otpadom u Libanonu; ponavlja svoj poziv Komisiji da poveća praćenje i odgovornost u pogledu provedbe projekata koje financira EU u Libanonu, među ostalim javnim pristupom praćenju i evaluaciji projekata te transparentnom komunikacijom o odgovornosti za kašnjenja ili neuspjehe projekata; poziva Europski revizorski sud i Europski ured za borbu protiv prijevara da nadziru i istraže sve takve slučajeve lošeg upravljanja; poziva na istragu i nadzor mogućeg sudjelovanja posrednika iz EU-a u nezakonitim financijskim tokovima iz Libanona u EU;
16. ističe teške uvjete, siromaštvo i marginalizaciju palestinskih izbjeglica u Libanonu, koji za svoje osnovne potrebe i usluge prvenstveno ovise o Agenciji Ujedinjenih naroda za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku (UNRWA); izražava zabrinutost zbog potencijalne nemogućnosti UNRWA-e da nastavi pružati potporu najranjivijim skupinama s obzirom na znatan manjak financijskih sredstava u njezinu zahtjevu za pomoć u nuždi za 2023.;
17. poziva Europsku komisiju da poveća svoja ulaganja u obnovljivu energiju u Libanonu, posebno solarnu energiju, jer to može pridonijeti prevladavanju elektroenergetske krize koju je prouzročila vlada i dovesti do smanjenja visokih emisija CO₂ i onečišćenja zraka uzrokovanih dizelskim generatorima;
18. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica, glavnom tajniku UN-a, glavnom tajniku Arapske lige, predsjedniku Europsko-mediteranske parlamentarne skupštine te vladi i parlamentu Libanona.